

הא תבריה רבי עקיבא לגזיזה –

For ר"ע broke the strength of his fist

Overview

The גמרא asked that since ר"ע is following the view of ר"ח, then why does he not mention two types of שור, which are שור דאזיק שור where he pays a ח"נ, and שור דאזיק אדם who pays a נ"ש even if he is a תם, according to ר"ע. The גמרא answered that תבריה ר"ע לגזיזה since he maintains that a תם שחבל באדם pays only מגופו. It is not clear how this resolves the initial question, which is that a תם שחבל באדם pays a נ"ש as opposed to a שור who pays only a ח"נ. תוספות will mention two explanations and reject them, and subsequently offer his explanation.

אין לפרש דחזר בו מדקתני שמשלם מגופו –

We cannot explain that the meaning of 'תבריה ר"ע לגזיזה' is that ר"ע recanted his original view that a תם שחבל באדם pays a שלם; since ר"ע taught in a ברייתא that a תם שחבל באדם pays only מגופו, therefore since he maintains that he pays מגופו, that means that the תם שחבל באדם pays only a חצי נזק;¹ this is, however, not so -

דבפרק המניח (לקמן דף לג,א) תני בהדיא רבי עקיבא אומר כמשפט הזה -

For in פרק המניח it is clearly stated in a ברייתא that ר"ע says; the פסוק states concerning a תם שנגח את האדם that you should deal with this case (like this rule), this refers to -

כתחתון ולא כעליון –

To the rule in the latter פסוקים (of a מועד who pays a שלם) and not like the rule in the former פסוקים (of a תם who pays a ח"נ).³ Nevertheless, ר"ע continues - יכול ישלם מן העלייה כולי –

I might assume that a תם שחבל באדם should pay מן העלייה (just as a מועד does), etc., therefore the פסוק concludes לו יעשה that even this תם pays only מגופו. It is evident from that גמרא that even after ר"ע concedes that a תם שחבל באדם pays מגופו, he nevertheless maintains that it pays a שלם. The question remains why does not the include ברייתא שור דאזיק אדם and שור דאזיק שור, תרי גווני שור, which are שור since their respective laws are different in regards to ח"נ and נ"ש.

תוספות cites רש"י's explanation and rejects it:

ולפירוש הקונטרס נמי קשה דפירש⁴ -

¹ There is no (other) case where the מזיק pays מגופו and pays a שלם נזק (except according to ר"ט by בחצר. See גמרא יח,ב. הגיזק).

² If we were to assume that ר"ע חזר בו, then there would be no question of two types of שור, for ר"ע agrees that even a תם שחבל באדם pays only a ח"נ.

³ The פסוק of שור שנגח אדם which discusses the case of a תם שנגח אדם is immediately preceded by the laws concerning a שור המועד (כט-ל) and that is preceded by the laws concerning a תם (כח).

⁴ The ואשתכח דלא משלם נזק שלם אלא כמו שהשור שוה דאע"ג וכו' רש"י inserts the following citation from מהר"ם:

And it is difficult even according to the interpretation of רש"י who says that since the שור pays only מגופו it can happen that he will not pay a נזק שלם (therefore the שור דאזיק אדם would be similar to the שור דאזיק שור).

however rejects this approach for -

אף על גב דזימנין ליכא נזק שלם כגון שהשור אין שוה כדי היזקו –

Even though occasionally there will not be a נ"ש; if for instance the שור is not worth as much as he damaged -

מכל מקום ליתני תרי גווני שור כיון דלפעמים איכא נזק שלם –

Nevertheless ר"ח should list two types of שור, since occasionally there is sufficient value in the שור דאזיק to pay a נ"ש!

answers:

ויש לומר דכיון דאין משלם אלא מגופו אי אפשר למיתני גבי אבות –

And one can say; that since the שור דאזיק אדם pays only מגופו, it is impossible to list him among the אבות -

דאמרינן לקמן כולם כאבות הן לשלם ממיטב:

For the גמרא states later concerning the אבות נזיקין of ר"ח that they are all considered as אבות in regards that they are required to pay damages from the choicest of their fields. However by שור תם שחבל באדם since he pays מגופו there is no obligation of מיטב. Therefore it cannot be listed among the אבות נזיקין of ר"ח.

Summary

אדם cannot be included in the אבות דר"ח, for since it pays מגופו it is not similar to the other אבות who are required to pay ממיטב.

Thinking it over

Why is paying מגופו not consistent with מיטב? If the מזיק wants to pay with מיטב⁵ he should be required to pay from מיטב.

⁵ See the (שור שוה) לג,א and the ensuing גמרא there. See נח"מ.